

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 729/2024-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a maloletých sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených zákonným zástupcom [REDACTED], [REDACTED], právne zastúpených Advokátska kancelária Bauer s.r.o., Štúrova 19, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. 41Em/2/2023 a jeho uzneseníu sp. zn. 41Em/2/2023 z 26. marca 2024 a postupu Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 4CoE/6/2024 a jeho uzneseníu sp. zn. 4CoE/6/2024 z 27. augusta 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia označení v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 30. septembra 2024 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na starostlivosť o deti a rodičovskú výchovu podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a práva na starostlivosť rodičov podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa postupom mestského súdu v napadnutom konaní a napadnutým uznesením označenými v záhlaví tohto uznesenia, ako aj postupom krajského súdu v napadnutom konaní a napadnutým uznesením označenými v záhlaví

tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú uloženie príkazu mestskému súdu a krajskému súdu konať v napadnutých konaniach bez zbytočných prietáhov a zákazu mestskému súdu a krajskému súdu pokračovať v porušovaní označených práv a príkazu prijať účinné opatrenia na dodržiavanie nariadeného styku sťažovateľov. Sťažovatelia súčasne navrhujú priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume po 20 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, ako aj vyžiadaného súdneho spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie vedené mestským súdom vyplýva, že sťažovateľ podal 4. októbra 2023 návrh na výkon súdneho rozhodnutia – exekučného titulu [rozsudok Okresného súdu Pezinok sp. zn. 12P/56/2013 zo 14. januára 2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11CoP/165/2016 zo 4. apríla 2017 vo výroku úpravy styku sťažovateľa (oprávneného) s maloletými sťažovateľmi].

3. Mestský súd vyzval 6. októbra 2023 povinnú (matku maloletých sťažovateľov) na vyjadrenie k návrhu. Následne uznesením č. k. 41Em/2/2023-76 z 10. októbra 2023 ustanovil Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice ako kolízneho opatrovníka, ktorého vyzval na prešetrenie pomerov v rodine maloletých sťažovateľov. Kolízny opatrovník doručil mestskému súdu správu zo šetrenia 7. novembra 2023. V uvedený deň bolo zároveň mestskému súdu doručené vyjadrenie povinnej. Mestský súd následne 21. februára 2024 vyzval kolízneho opatrovníka na opätovné prešetrenie pomerov v rodine maloletých sťažovateľov a nariadil pojednávanie na 26. marec 2024.

4. Uznesením ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 154/2024 z 20. marca 2024 bola predchádzajúca ústavná sťažnosť sťažovateľov vo veci totožných práv postupom mestského súdu v napadnutom konaní odmietnutá z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

5. Uznesením mestského súdu sp. zn. 41Em/2/2023 z 26. marca 2024 bol nariadený výkon súdneho rozhodnutia.

6. Rozhodnutím podpredsedníčky mestského súdu z 22. apríla 2024 bola na žiadosť zákonnej sudkyne predĺžená lehota na vyhotovenie súdneho rozhodnutia z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne, a to do 3. mája 2024.

7. Dňa 7. mája 2024 bolo uznesenie mestského súdu z 26. marca 2024 doručované účastníkom konania.

8. Dňa 21. mája 2024 bolo proti uzneseniu mestského súdu z 26. marca 2024 povinnou podané odvolanie, ktoré bolo následne v júni 2024 doručované účastníkom konania. Sťažovateľ sa k odvolaniu nevyjadril. Spis bol na rozhodnutie o odvolaní predložený krajskému súdu 2. augusta 2024.

9. Dňa 2. augusta 2024 bol právny zástupca sťažovateľa vyzvaný na predloženie osvedčovacej doložky, ktorá by preukazovala zákonnú autorizáciu plnej moci. Sťažovateľ doručil krajskému súdu vyjadrenie k odvolaniu 5. augusta 2024, ktoré bolo mestskému súdu doručované na vedomie z dôvodu, že obsahovalo sťažnosť na postup súdu vo vykonávacom konaní.

10. Uznesením krajského súdu sp. zn. 4CoE/6/2024 z 27. augusta 2024 bolo uznesenie mestského súdu z 26. marca 2024 potvrdené. Spis bol vrátený mestskému súdu 5. septembra 2024, ktorý rozhodnutie odvolacieho súdu následne 1. októbra 2024 doručoval účastníkom konania.

11. Dňa 4. decembra 2024 podal sťažovateľ v poradí šiestnaste upovedomenie o pokračujúcom opakovanom porušovaní súdneho rozhodnutia o úprave práv a povinností k maloletým deťom.

II. Argumentácia sťažovateľov

12. Sťažovatelia spoločne namietajú existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní a zdôrazňujú, že prvý návrh na výkon súdneho rozhodnutia bol podaný 4. októbra 2023. Označený návrh a následne podané ďalšie návrhy (celkovo 15) a 11 upovedomení podal sťažovateľ z dôvodu, že matka mu reálne a efektívne bráni v styku s maloletými sťažovateľmi, čím nerešpektuje exekučný titul.

13. Sťažovatelia argumentujú, že ide o konanie, v ktorom sa vyžaduje sústredený, efektívny, rýchly a účinný postup a rozhodovanie porušovateľa. Nedostatočná rýchlosť postupu súdu, ktorá spôsobuje, že sťažovateľ sa ako otec nestretol so svojimi deťmi (maloletými sťažovateľmi) od 15. júla 2023, podľa sťažovateľov zasiahla do práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života.

14. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodňujú sťažovatelia postupom vo veci konajúceho súdu, ktorý nezabezpečuje efektívne a rýchle opatrenia na dodržiavanie styku maloletých sťažovateľov so sťažovateľom. Neefektívne a neúčinné konanie súdov má za následok vznik zodpovednosti súdov za nerealizovaný a protiprávne zmarený styk po dobu takmer 15 mesiacov.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka existencie zbytočných prietáhov v napadnutom konaní vedenom mestským súdom a krajským súdom vo vykonávacom konaní vo veci starostlivosti o maloletých.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupom mestského súdu v napadnutom konaní a napadnutým uznesením a postupom krajského súdu a napadnutým uznesením:

16. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

17. Vzhľadom na špecifickosť dotknutého konania je potrebné uviesť, že postup súdu v konaní o výkon rozhodnutia o starostlivosti maloletých detí bude v zásade vždy odlišný, pretože je závislý od konkrétnych okolností prípadu (m. m. IV. ÚS 452/2013). Nevyhnutné je pritom dôsledne prihliadnúť v každej fáze konania o výkon rozhodnutia na záujem maloletého dieťaťa. Súd teda nemôže len mechanicky vychádzať z úpravy výkonu rodičovských práv a povinností

vo vykonateľnom rozhodnutí, je povinný neustále vyhodnocovať, či nútený výkon rozhodnutia je v záujme maloletého (m. m. II. ÚS 375/2015).

18. Pri hodnotení, či súd v konaní o výkon rozhodnutia vo veci starostlivosti o maloleté deti konal bez zbytočných prietáhov a či konal sústredene, je potrebné zohľadniť spomenuté špecifiká. Nemožno preto automaticky vychádzať z dĺžky konania, početnosti procesných úkonov súdu alebo z efektivity, akú jeho činnosť dosiahla (m. m. IV. ÚS 452/2013, II. ÚS 183/2019).

19. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o výkon rozhodnutia vo veciach starostlivosti o maloletých tvorí štandardnú a pomerne početnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov a napriek špecifickej povahe takéhoto konania vyžadujúcej citlivý prístup orgánov verejnej moci ho v zásade nemožno považovať za zložitú vec. Ústavný súd zároveň dodáva, že v súlade s judikatúrou ESĽP patrí napadnuté konanie do skupiny tzv. citlivých konaní, ktorým by mali všeobecné súdy venovať zvýšenú pozornosť (m. m. IV. ÚS 154/2024).

20. V súvislosti s druhým kritériom, ktorým je správanie sťažovateľov, ústavný súd konštatuje v kontexte osoby sťažovateľa tak, ako to konštatoval už v predchádzajúcom rozhodnutí, že celková dĺžka konania bola sčasti ovplyvnená aj procesnou aktivitou sťažovateľa, a to opakovaným podávaním obsahovo zhodných návrhov na výkon súdneho rozhodnutia (bod 12 tohto uznesenia). Ústavný súd už sťažovateľa vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí upozornil na skutočnosť, že jeho procesná aktivita môže v konečnom dôsledku celkovú dĺžku konania predĺžiť (IV. ÚS 154/2024).

21. Ústavný súd v tejto súvislosti dáva do pozornosti, že v súlade s platnou judikatúrou ESĽP sťažovateľovi síce nemôže byť vyčítané uplatnenie procesných prostriedkov, ktoré mu na ochranu jeho práv poskytuje vnútroštátny právny poriadok, avšak na druhej strane podľa ESĽP nemožno pričítať štátu zodpovednosť za prietahy, ktoré v konaní vznikli v dôsledku nutnosti vysporiadať sa s takýmito návrhmi (k tomu pozri rozsudok ESĽP č. 52859/99 z 25. 5. 2004 vo veci Dostál proti Českej republike, § 220).

22. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bol postup súdu v napadnutom konaní. Vychádzal pritom zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 182/08).

23. Vzhľadom na svoje predchádzajúce rozhodnutie ústavný súd vo vzťahu k rozhodovaniu mestského súdu na podklade tejto ústavnej sťažnosti zhodne konštatuje, akcentujúc aj skutočnosť, že po vydaní predchádzajúceho rozhodnutia ústavného súdu 20. marca 2024 mestský súd vo veci rozhodol napadnutým uznesením 26. marca 2024, že dĺžka napadnutého konania vedeného mestským súdom je v hraniciach ústavnej akceptovateľnosti, a to s prihliadnutím na doteraz vykonané procesné úkony (bod 3 tohto uznesenia), ako aj § 377 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, ktorý ustanovuje v tomto type konania 6-mesačnú lehotu na rozhodnutie súdu.

24. Z prehľadu spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie vedené mestským súdom po vydaní napadnutého uznesenia nevyplýva zdĺhavosť či nesústredenosť pri zaisťovaní procesných úkonov súvisiacich s podaným odvolaním a následným predložením spisu krajskému súdu, ku ktorému došlo 2. augusta 2024. Počas sledovaného obdobia síce došlo k predĺženiu lehoty na vyhotovenie

rozhodnutia, no predĺženie lehoty si vyžiadal objektívny dôvod práceneschopnosti zákonnej sudkyne, ktorý nesvedčí o nesústredenosti či neefektívnosti postupu súdu prvej inštancie. Obdobne postup mestského súdu po vydaní napadnutého uznesenia krajského súdu nemožno označiť v súvislosti s postupom súvisiacim s jeho doručovaním za nesústredený či efektívne nesmerujúci k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov.

25. Postup krajského súdu v napadnutom konaní, ktorý vo veci odvolania rozhodol promptne v lehote 25 dní (spis predložený odvolaciemu súdu 2. augusta 2024, ktorý o odvolaní rozhodol uznesením z 27. augusta 2024), nemožno *prima facie* označiť za taký, ktorým by dochádzalo vo veci sťažovateľov k vzniku zbytočných prietáhov.

26. Vzhľadom na okolnosť atakovania napadnutých uznesení mestského súdu a krajského súdu porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej k porušeniu citovaných práv nemôže dôjsť samotným rozhodnutím konkrétneho orgánu verejnej moci, ale len jeho postupom (nečinnosťou, nesprávnym postupom a podobne). Z uvedeného vyplýva, že v prípadoch, ak sťažovateľ namietal porušenie tohto práva konkrétnym rozhodnutím všeobecného súdu, nie jeho postupom, ústavný súd takú sťažnosť odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (obdobne napr. III. ÚS 258/05, III. ÚS 337/08, IV. ÚS 632/2018).

27. Berúc do úvahy všetky už uvedené skutočnosti, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov v časti namietajúcej porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru pri predbežnom prerokovaní postupom mestského súdu v napadnutom konaní a napadnutým uznesením a postupom krajského súdu v napadnutom konaní a napadnutým uznesením odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života, na starostlivosť o deti a rodičovskú výchovu, ako aj práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života a na starostlivosť rodičov:

28. Sťažovatelia namietajú aj porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 41 ods. 4 ústavy, práv podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, ktoré odvodili od porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. Vzhľadom na argumentačné prepojenie daných častí ústavnej sťažnosti a nemožnosť vyslovenia porušenia práv zaručených čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd odmietol aj túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

29. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

30. Ústavný súd v závere tejto časti rozhodnutia konštatuje, že ak by ďalší priebeh napadnutého konania v časti týkajúcej sa samotného výkonu súdneho rozhodnutia signalizoval vznik zbytočných

prieťahov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľom, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložili ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

31. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti stratilo opodstatnenie rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľov uvedených v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu